

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

W. Graham och G. Shepherd til Perth, Alex. Berg til Hamburg, D. Boyter och D. Mapels til Dundie, W. Scott til London, O. Bleckman til Liffabon, M. Olsson til Dundalk, alle med järn och bräder, samt P. Wolin til Cork med sil.

Små Kyrko-tidningar.

I går blefwo föreslagna til Nulle Pastorat: Kyrkoherden i Strömstad Herr Magnus Loren. Regements Pastoren härskådes Herr Anton Grimbeck. Communiſteran i Tranemo Herr Johan Bouchman.

Til Tegneby Pastorat:

Communiſteran i Uddewalla Herr Mag. A. Knappe. Communiſteran i Nulle Herr Johan Hedelius. Communiſteran i Tegneby Herr Arvid Ören.

Til Håbås Pastorat:

Vice-Pastoren Herr Magister Elias Sellander. Vice-Connectoren i Cathed. Sch. Hr. Mag. Rhedin. Adjuncten i Sellared Herr Abraham Ljungquist.

Til Surteby Communiſtratur:

Adjuncten i Skeplanda Herr Magister Kelander. Adjuncten i Hjärås Herr Anders Sagholm. Adjuncten i Thorestorp Herr P. S. Wetterström.

Til Fos Communiſtratur:

Adjuncten i Fos Herr Magister Wetterlund. Adjuncten i Uddewalla Herr P. Elfvendal. Adjuncten i Gotenäs Herr Henr. Engborg.

I Domkyrko-Församlingen äro ifrån den 12 til den 18 dennes födde 1 gosse och 1 sicks-barn. Döde Timmermannen Märten Lindbom, 49 år, af lungſot; Brandwaktſkarlen Nils Wolins hustru, Margela Olofsdotter, 40 år, af feber; Tunnebindare Gefällen Ewen Holm, 25 år, af mage-sjukan; Hall-Råttis Waktmästaren Jöns Killman, 30 år, af lungſot; samt 1 barn af feber.

I Dyfka Församlingen födt 1 barn.

I Kronhus-Församlingen födde 2 barn. Döde affkedade Soldaten Iwar Ahlgren, 57 år gammal, af håll och stung, och 1 barn af mesling.

Rundgörelser.

I morgon som är den 21 dennes försäljes på Auctions Kammaren et parti nyligen ankommet Curlands köt uti hela tunnor.

Den i dag 8 dagar sedan kundgjorda Aucton på Bagare-gården öpnas i morgon kl. 3 efter middag.

Göteborgska
Posto-bladet.

Forsdagen, den 27 Junii, 1765.

Fortſärning af tilfällige betraktelser.

3) Om några ordsaker til Bohus Slotts starkare blefna försvars verk sedan 1658.

Då Bohus-Län ännu hörde til Norrige, war Slottet på långt när icke så beſtadt, som det blef, sedan landet 1658 förenades med Sverige och Friherre Harald Stake blef Gouverneur däröfver. Det kunde synas, at sådan förbättring war mindre nödig efter den tiden, än förut, emedan en Norrsk fiende kan bemästra sig hela Länet, innan Slottet, som näst Hisingen ligger ytterst i söder, kan uppehålla honom. Däremot när Länet war Norrige tilhörigt, war Bohus då at anse såsom en des förmur på denna gränsen emot Sverige. Desutan är belägenheten icke den bästa för de närliggande höga bergens skull. Icke des mindre hade Staken sina skäl, hvarföre han dref uppå den ortens fullkomliga sättande i stånd.

Ec

Til

Til exempel: Genom norre-ålf * kunde se åtskillige transporter och fartng gå ut til hafwet; hwilket wore öfvermåttan tjenligt wid tillsälle, om utloppet wid Ny-Ålfsborg skulle vara af fienden betaget, då Götha-ålf också på andra sidan Bohus medföra kunde den förmån, at gallejor, transport-skepp och coopvaerdie-sarare kunde utlöpa från Götheborg til Bohus och därifrån vidare utåt stora saltjön. Och så skedde werkeligen mer än ofta under Tordenstöldes belägring för Ny-Ålfsborg år 1719 **.

Mot Götheborg kunde Bohus Slott göra den

betäckning,

* Denke gren af Göth-ålfwen kallas så, ej liksom sträkte den sig ifrån Bohus åt hafwet i norr om stora Götha-ålf, ty den sträcker sig ut i wester om stora ålfwen; utan egentligen i hänseende til den andra grenen, som löper hit åt Götheborg söder ut och som wi kalla Götheborgs eller södre-ålf.

At denna ålfs-leden fordom warit för Kongälfstad tjenlig til skeps-fart, witnar, andra bewis nu at förtiga, Arent Bernsen i Danmarckis och Norgis fructbar herlighed, som utkom i Köpenhamn år 1656. Där står på sidan 257. Kongälf ligger när under Bahus Slotz Boide, saa der der aff i yfreds tid kand beskärms: Des borger-skab ocsaa ved store Elffs udlöb i hafwed, kand hafwe god beleylighed, deris sbefart at fortsatte.

** Amynnet af Bohus: så wäl som Götheborgs-ålf war i äldre tider nog öfware. Säge: spån ifrån de många wid Eder och Akerstades längre upp i stora ålfwen anlagda säg-quarnar, flyter lätteligen med strömen, men då den senare saktar sig och mötes af hafwet, faller det förra til botnen, och af sådan omdärlig folning har den starka upgrundning ofelbart til största delen häröret, som nu är altesför fänbar och fordrar en uprensning, hwilken ej all löper för intet.

betäckning, at som tre store landswägar från Uddevalla och Marstrand förena sig wid Kongälf til at stryka närmast utmed Slottet, skulle då fienden, så wida han hade lust at komma til lands, nödwändigt taga den vägen: eller oc så wida han, utan at kunna hellsas ifrån Slottet, landsteg på Hisingen för at ärna sig hit, wore han likwäl osaker för ryggen i hänseende til Bohus.

Beträffande West-Götha sidan, öfter om Götha-ålf belägna, eller, såsom den än i dag kallas, den Swenska sidan; kunde man wid åfkommande belägring hafwa ständigt utstickade dit, särdeles nattetid, genom fortie-porten, at gifwa ortens tillstånd tillkänna och så nödiga biträden af lifsbefoh och manskap.

Kort beskrifning öfwer Tjörn*.

Tjörn är en ö, härad och pastorat i Bohuslän; wid pass två mil i längden, inberäknad en därunder lydande ö Mjörn, och 2 mil i bredden. Består af tre solkrika kyrke-soknar och 150 hela

C c 2

heman.

* Detta är allenast et utdrag af hwad jag funnit om Tjörn under min resa i Bohus-Län år 1757 och sedermera dels haft åsyna tillsälle at sjelf öka på, dels genom bref-werel, särdeles med den snälle Commministeren därstädes Hr. Lars Andersten, är hållit. Mine Wänner i Länet tackas förtäkra sig, at jag minnes grant mit gifna löfte, både då och sedan, om hela den ortens nu warande beskaffenhet: men min hittills stignade tid har gjort drögmålet med sådant försök ursäkteligt.

Wil man weta uprinnelsen af namnet Tjörn, finnes därom en mycket upbyggelig artikel, kan man tänka, uti Edmans Chorogr. Bahus. sidan 194.

heman. Är full af nakna berg. Dälberne äro jämne, widsträkte och af bördig jordmån. Landet watnas af Flöna källor och små insjöar, hwar ifrån bäckar gå sin krokiga väg. Desutan är en stor del af de många dammar med goda fiskeflag upinsd. Sjön är Fog-lös*, Mjörn däremot full af Fog, hvilken i synnerhet omkring den här belagna Saresgården Sundsby består af troske, al, björk, ek och hassel.

Åkerbruket är långt bättre här, än jag tror i någon bygd elsest uti länet. Återn upplöges årligen om hösten för at hållas redig och fri från ogräs. Han plöges djupt och watnet ledes där ifrån genom diken. Han gödes ej endast med det som faller af boskapen. Man graswer uti bergs hålorne en myckenhet jord och förer den til hopa, at låta den ligga wintren öfwer wid fåhuset under hwad där samlas, eller i stallet under hästarne, eller i höggar på marken, at därifrån sedan köras på åkrarne. De äro icke så, som flötta tufwor på sina åkrar til at göda dem och jämna ången.

Årtor och bönor † brukas här mycket til utsäde: och därmed ömsas årligen. Det skal merendels kasta af sig mer än korn, och ofta dubbelt så mycket: det rensar och drifwer landet, at kunna följande år så mycket ömrigare gifwa annan sådes-wärt. Af rog och hwete fås bara litet: af lin och ham-

* Knappt finner man här någon ene-busse.

† Man lär nåppeligen finna någon ort, hwarest så mycket bönor och på så årtillige sätt ätes som här. Tjörboen är treflig och rast.

pa, än mindre, hwartil man förebär såsom ord-sat, at på lika stor plats kan fås korn och därfore mer lin köpas, än där kunde wåra. Twiswelsutan är detta et fel. En stor land-hushållare i negden A. L. råknar bättre: han anser det såsom minsta fördelen, at fröet swarar emot kornet på lika stort land, och slielwa linet emot korn-halmen. Man skaffar sig allenast rystt frö och plöger wäl: linet sticker strax fram och ogräset för-qwårwes däraf.

At köra såd, hö, torf, gödsel &c. kunde wäl på de fleste ställen om sommaren brukas kårnor, då ofta et barn skulle med en häst göra mer gagn, än nu en fullwuxen med två, för de här och på altför många ställen i länet brukeliga slådar. En främmande skulle undra at se sådan sommar-redskap. Man ursäktar sig gemenligen med brist på nödigt wärke til kårnor: somlige töras wäl och enwisas med påstående, at slåden är mycket bättre.

Bränslat består mest af torf, hvilken dels skäres på djupet i måssar och myror, dels trampas på Dufala maner. Torf gifwer en stark heta. Annars brukas ljung*, så och boskaps-träck †, hwilket sednare om sommaren hemtas på marken och i bergen, torfas och inbergas til at göra tjenst under grytan. En resande känner olika lugt af roten här, än annorstädes.

Husen anläggas merendels på bergs-fulllar. Deras tak klådes med tång och torf; på somliga

* Se Hr. Archiat. och Nidd. v. Linnees W. G. resa, s. 183.

† Detta bränfle kallas af Tjörboen ko-timmer.

ställen förvaras wäggarne af stora, men tunna, sten. hållar eller stiwor, som hänga på naglar.

Vi-afweln hade man lust för och den stod uti tilwärt. Men här klagades öfwer ringa lönande affättning, och torde snart lusten förgå, så wida tidens smak är ej särdeles belåten med honing, och tycker mer om socker och sirap.

Trä- och humle-gårdar anläggas här och där, men triswas icke wäl af den så kallade sjöbrimmet eller westan-windar ifrån hafwet, som wäldföra sådane wårter, där intet lugn är under bergen.

Mann-folken sköta bostäpen om wintren, medan qwin-folken spinna och wäfwa, hwaruti de sednare hunnit så wida, at deras flanel, kassian och randiga tyger kunna i finhet och stic jämföras med somliga fabrikers. Bengts doter i Stordal hade wävt tyg, som upwistes i Stockholm och hon fick præmium.

Tilförne straffade den ene den andre, för minsta verkelig eller förment oförrätt, med en utmattande rättgång. By-ordningen har bidragit ogement til folkets wälstånd. Efter den samma aflutas rätt många småre twister* utaf äldermannen och två bisittjare, enighet och gransämja befordras, desutan broar och gårdesgårdar förbättras; stundom delas åker och ång med snören parterne emellan, til undwikande af åtkilliga kostsamma anstalter, såsom ock at winna tiden.

Fiske-

* Såsom til exempel: bostap släppes i ång, swin gåoringade, m. m.

Fiskerier iblas med kraft. Långor och kabelso fångas på stutor och backe-båtar långt ut i Westersjön; hummer och små fisk, under landet. Särdeles gifwa Klöfvedals stränder en myckenhet ostron, med ej mindre beswär likwäl än winning. Tjörboen sitter gerna i båten, stor sak hwad ondt han sliter där, men til lands finner han snart en ledsnad för sligt.

Härom et par ord til slut härnäst.

Korta Stads-nyheter.

Göteborgska Wexel-priset.

Lördagen, den 22 Junii.

London	-	-	100	-	-	Dal. R:mt.
Amsterdam	-	-	90	-	-	M:sk R:mt.

Den 26 samma cours.

Inkomne äro Skepparne Ch. Low ifrån Hull med barlast, A. Hertes ifr. Amsterdam med mursten, Alex. Jamiesson ifr. Dorrosternes med barlast och stenkål, J. A. Romell ifr. Cagliari med salt och litet frugt, D. Edie ifr. Lieth med barlast, Ph. Otterdahl ifr. Cagliari och Malaga med salt och russin, M. Smitt ifr. Cagliari och Marseille med salt och litet packhus gods, Ph. Meulen ifr. Amsterdam med tunneband, A. Watt ifr. Montros med barlast, J. Strang ifr. Lieth med dito, W. Reed ifr. Belfast med bira och litet smör, J. Orknay ifr. Montros med stenkål, Per. Heidenstrach ifr. St. Ybes med salt, och Norman MackLeod ifrån Belfast med smör och kött.

Ute

Utgångne äro Skepparne Widg. Stonehouse til Londou, J. Gumbel til Amsterdam, J. L. Lundgrön til Liverpool, J. Forester til Allowa, J. Foggo til Dundie, R. Gibbon til Derwik, Christ. Swales til White, J. Hootes til Hull, J. Adam til Dunbar, alle med järn och bräder.

Små Kyrko-tidningar.

Kyrkoherden i Breared Herr Peter Backen har d. 18 uti innevarande månad aflidit.

I Domkyrko-Församlingen äro ifrån den 19 til den 25 Junii födde 4 gosse och 2 flicko-barn. Döde Enkan Elin Andersdotter, 70 år, af ålderdom: Pigan Maja Sina Holm, 32 år, af mage-sjukan; Drängen Lenhard Tenglund, 32 år, af slag; Styremannen Hans Kruse, 47 år, af feber; utom två önnä barn af slag och mage-sjukan. Vid de Tunnebindare-Gerällen Olof Christijansson samt Quinperionen Sara Andersdotter.

I Kronhus Församlingen födde 2 barn. Döde 2 barn, af feber och slag. Vidde Soldaten Halfvord Enskog och Pigan Maria Hultbom, dito Magnus Wallerstedt och Pigan Cath. Wall.

Rundgörelser.

Nyligen inkommet pyrmonter, selker, bitter, och spawatn finnes til köps hos Herr Peter Hammarberg.

Hos Sadelmakaren Fock finnes til köps chaisar, rids och cargol-sadlar, selar, koffertar, säng-säckar, beklädde stolar, madrasser, taske-böcker, Fruntimmers synåls böcker, raketniss-foder, tobaks-pungar, wärje- och hirschsängars-gehången, saffian-skin och pistoler med mera.

För wissa ordsakers skull, kommer W. K. bladet någon tid at betygas utaf annan hand, och imedertid behaga de, som wisja hafwa rundgörelser införda, dem afsema på Langiska boktryckeriet, inom klockan 12 hwarje Onsdag.

Göteborgska Seko-bladet.

Torsdagen, den 4 Julii, 1765.

Slut om Tjörns beskrifning.

En sparsam och uträknad hushållning har satt Tjörboen uti wälstånd. Smör och ost säljer han ömnigt, likaledes fläsk och kött, hwilket sofwel han kokar ibland bönderne, då smaken någon gång wil mättas af wällust. Döner är hans mesta hwar-dags mat: de förwällas, twättas, upläggas i fat, och sot eller sur mjölk flås därtil. Har han ej nog mjölk efter sin uträkning, blandas bönderne med mjölke eller oste-waisla. Går han bort til at sika och at ej just snart komma hem, tager han då med sig uti en bytta sådan favorit-mat, och annars, då han går ut för någon stund, lägger han sina förwälda bönder i fikan och åter såsom bröd. Och fastän grannar somhälre förtära sjelfwe det feta, än sälja det til någon betydlig myckenhet, kalla Tjörboen bönefrjelke, sätter han likwäl och mår wäl, ser treflig ut, och änsfönt han i almänhet ej har öfwer 3 til 4 tunnelands utsäde, doch som han är tarfwelig i mat, nykter i drycksom, och brukar jorden wäl, är

Dd

han